

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ταχ. Δ/ση: Π. Κανελλοπούλου 4
Τ.Κ. 101 77 ΑΘΗΝΑ
☎ 213 15 20 829
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ.: 7017/4/26895-ε'

Σελίδες απάντησης: 5
Σελίδες συνημμένων: -
Σύνολο σελίδων: 5

Αθήνα, 14 Αυγούστου 2024

ΠΡΟΣ: ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην από 27-06-2024 με αριθμό 5437 Ερώτηση των Βουλευτών κ.κ. Ε. ΑΚΡΙΤΑ, Α. - Χ. ΑΥΛΩΝΙΤΗ, Κ. ΜΠΑΡΚΑ, Γ. ΨΥΧΟΓΙΟΥ, Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ, Ε. (Ρ.) ΔΟΥΡΟΥ, Ο. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ, Ο. (Ρ.) ΘΡΑΣΚΙΑ, Κ. ΝΟΤΟΠΟΥΛΟΥ, Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Π. ΠΑΠΠΑ, Π. (Γ.) ΠΟΥΛΟΥ και Ρ. ΧΡΗΣΤΙΔΟΥ.

Σε απάντηση του ανωτέρω μέσου κοινοβουλευτικού ελέγχου και σε ό,τι μας αφορά, σας γνωρίζουμε ότι το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και η Ελληνική Αστυνομία, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα, προκειμένου να αντιμετωπίζεται ουσιαστικά το ζήτημα των αυξημένων προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών, με απόλυτο σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου. Στην κατεύθυνση αυτή, αναλαμβάνονται όλες οι απαραίτητες πρωτοβουλίες και εκδηλώνονται οι προσηκουσες ενέργειες, ώστε να διασφαλίζεται αφενός μεν ο απόλυτος σεβασμός στα δικαιώματα των παράτυπων μεταναστών και προσφύγων, αφετέρου δε ο έλεγχος της νομιμότητάς τους στη χώρα μας και η σύννομη κυκλοφορία/διακίνησή τους στον ενιαίο χώρο Schengen.

Τονίζεται δε ότι η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων κάθε προσώπου που διέρχεται τα εξωτερικά σύνορα της χώρας μας, ανεξαρτήτως εθνικότητας ή μεταναστευτικής ιδιότητας, αποτελεί βασική επιδίωξη του Υπουργείου μας και του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας και προς τούτο, έχουν δοθεί, προς τις αρμόδιες αστυνομικές Υπηρεσίες, σαφείς κατευθυντήριες εντολές και οδηγίες για τον σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας όλων των παράτυπων μεταναστών και προσφύγων που αφικνούνται στη χώρα, επιδεικνύοντας ιδιαίτερη μέριμνα για το δικαίωμα υποβολής αιτήματος διεθνούς προστασίας και άσκησης των προβλεπόμενων ένδικων μέσων.

Υπό το πρίσμα αυτό, οι περιφερειακές αστυνομικές Υπηρεσίες, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, εφαρμόζουν ένα συνεκτικό πλέγμα δράσεων για τη διαχείριση της μη νόμιμης μετανάστευσης και την επιτήρηση των συνόρων, εναρμονισμένο με τα νομικά και επιχειρησιακά πρότυπα, πάντοτε τηρούμενων των αρχών της απαγόρευσης των διακρίσεων και της μη επαναπροώθησης.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών που εισέρχονται παράνομα στην ελληνική επικράτεια συλλαμβάνονται από την καθ' ύλη και κατά τόπον αρμόδια διωκτική Αρχή (Ελληνική Αστυνομία, Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή) και σχηματίζεται σε βάρος τους σχετική δικογραφία, κατ' εφαρμογή του ν. 3386/2005 (Φ.Ε.Κ. Α' - 212), ως ισχύει. Εν συνεχεία, ο κατά τόπον αρμόδιος Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών μπορεί είτε να ασκήσει ποινική δίωξη είτε -ύστερα από έγκριση του Εισαγγελέα Εφετών- να απόσχει από την ποινική δίωξη για την ανωτέρω πράξη, οπότε γνωστοποιεί αμέσως την απόφασή του στον Διοικητή της ως άνω αστυνομικής ή λιμενικής Αρχής για την περαιτέρω διαχείριση των εν λόγω προσώπων (άρθρο 83 του ν. 3386/2005).

Ακολουθώντας, οι πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς που εισέρχονται χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις στη χώρα μας οδηγούνται, άμεσα, με ευθύνη των αστυνομικών ή λιμενικών Αρχών που επιλήφθηκαν αρμοδίως, σε περιφερειακές Υπηρεσίες της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης (Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης και Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές Νήσων), για να ακολουθηθούν οι εκ του νόμου προβλεπόμενες διαδικασίες υποδοχής και ταυτοποίησης. Μετά την ολοκλήρωση των ως άνω διαδικασιών, όσοι εξ αυτών δεν εμπίπτουν στις διατάξεις περί χορήγησης διεθνούς προστασίας ή άλλης μορφής προστασίας (ευάλωτες ομάδες) και δεν έχουν τίτλο νόμιμης διαμονής στη χώρα μας, με απόφαση του Διοικητή των προαναφερόμενων Υπηρεσιών παραπέμπονται στην αρμόδια αστυνομική Αρχή για την υπαγωγή τους σε διαδικασίες απέλασης, επιστροφής ή επανεισδοχής, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Διευκρινίζεται ότι ουδείς υπό κράτηση αλλοδαπός αιτών διεθνή προστασία επαναπροωθείται μέχρι να εξεταστεί η συναφής αίτησή του (βούληση υποβολής αιτήματος διεθνούς προστασίας, καταγραφή αιτήματος, εξέταση σε α' βαθμό, εξέταση προσφυγής, τυχόν άσκηση ένδικου μέσου/βοηθήματος ενώπιον των αρμόδιων διοικητικών δικαστηρίων), σε πλήρη συμμόρφωση με το εσωτερικό, κοινοτικό και διεθνές δίκαιο και ιδίως, κατ' επιταγή της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 και των διαδικασιών που προβλέπονται στις Οδηγίες 2011/95/ΕΕ, 2013/33/ΕΕ και 2013/32/ΕΕ, όπως αυτές έχουν ενσωματωθεί στην εθνική μας νομοθεσία [ν. 4939/2022 (Φ.Ε.Κ. Α' - 111)], καθώς και της συναφούς νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Περαιτέρω, τονίζεται ότι η χώρα μας έχει θέσει σε εφαρμογή ένα σύστημα τριών επιπέδων για τη διερεύνηση καταγγελιών περί «άτυπων επαναπροωθήσεων» από στελέχη επιβολής του νόμου. Ειδικότερα, σε διοικητικό επίπεδο, σημειώνεται ότι, μόλις γνωστοποιηθεί στις αρμόδιες Αρχές και Υπηρεσίες οιαδήποτε πληροφορία σχετική με συναφείς ισχυρισμούς ή καταγγελίες, διατάσσεται -χωρίς καθυστέρηση- η διενέργεια πειθαρχικού έλεγχου. Επιπλέον, περιπτώσεις καταγγελιών για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα σύνορα διερευνώνται τόσο από τις δικαστικές (εισαγγελικές) Αρχές, όσο και από τις Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές της χώρας (Εθνική Αρχή Διαφάνειας και Συνήγορος του Πολίτη).

Για δε τη διασφάλιση της ρήτηρας μη επαναπροώθησης, ειδικοί επιστήμονες του Συνηγόρου του Πολίτη -στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της εν λόγω Ανεξάρτητης Αρχής- διενεργούν εξωτερικούς ελέγχους στις προγραμματισμένες επιχειρήσεις επανεισδοχής, κατ' εφαρμογή της Κοινής Δήλωσης Ε.Ε. - Τουρκίας (Βρυξέλλες, 18-03-2016), αλλά και στη

διαδικασία επιστροφών, εν γένει, με γνώμονα τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των υπό επιστροφή αλλοδαπών, κατά τη διάρκεια της επιχείρησης και έως την παράδοσή τους στις τουρκικές Αρχές. Στο πλαίσιο αυτό, από πλευράς Ελληνικής Αστυνομίας παρέχεται κάθε απαραίτητο στοιχείο και πληροφορία, προς διευκόλυνση της Ανεξάρτητης Αρχής, κατά τη διενέργεια του ελέγχου, στην εξατομικευμένη αξιολόγηση έκαστης περίπτωσης αλλοδαπού υπηκόου, βάσει του άρθρου 4 (παρ. 5) του ν. 3094/2003 (Φ.Ε.Κ. Α' - 10), ως ισχύει.

Ενταύθα, αξίζει να επισημανθεί ότι η παρακολούθηση της πλήρους συμμόρφωσης με τα θεμελιώδη δικαιώματα ενισχύθηκε, έτι περαιτέρω, με τις διατάξεις του ν. 4960/2022 (Φ.Ε.Κ. Α' - 145), σύμφωνα με τις οποίες, στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, συστάθηκαν το Αυτοτελές Γραφείο Υπευθύνου Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRO), καθώς και η Ειδική Επιτροπή για τη Συμμόρφωση με τα Θεμελιώδη Δικαιώματα [άρθρα 49 (παρ. 1) και 50 (παρ. 1) του εν λόγω νόμου].

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο των Κοινών Επιχειρήσεων του Οργανισμού Ευρωπαϊκής Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), που διεξάγονται στην ελληνική επικράτεια, υφίσταται ένα ολοκληρωμένο πλέγμα προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, βασισμένο στον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13^{ης} Νοεμβρίου 2019, όπου περιλαμβάνονται Κώδικας Δεοντολογίας, Μηχανισμός Αναφοράς Σοβαρών Περιστατικών (Serious Incident Reports/SIRs), Μηχανισμός Καταγγελιών (Complaints Mechanism), Αξιωματούχοι Εποπτείας και Παροχής Συμβουλών για τα ζητήματα των θεμελιωδών δικαιωμάτων (Fundamental Rights Monitors/FROMs), πειθαρχικές κυρώσεις και δυνατότητα τερματισμού της επιχειρησιακής δράσης σε περιπτώσεις σοβαρών και συνεχών παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων από κράτη - μέλη.

Στην κατεύθυνση της βέλτιστης υποστήριξης του Frontex από τις εθνικές Αρχές, τόσο η Ελληνική Αστυνομία όσο και το Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή έχουν διορίσει Αξιωματικούς - Συνδέσμους, κατά τις επιχειρησιακές δράσεις στα εξωτερικά σύνορα, οι οποίοι συνεργάζονται με το Γραφείο Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Οργανισμού, προς διευκόλυνση της επικοινωνίας αλλά και της παρακολούθησης της συμμόρφωσης του συμμετέχοντος προσωπικού με τα θεμελιώδη δικαιώματα, στο πλαίσιο των προσφυγικών - μεταναστευτικών ροών προς την ελληνική επικράτεια.

Υπογραμμίζεται δε ότι ο Μηχανισμός Αναφοράς Σοβαρών Περιστατικών (Serious Incident Reports/SIRs) αποτελεί έναν εκ των σημαντικότερων μηχανισμών παρακολούθησης πιθανών παραβιάσεων των θεμελιωδών δικαιωμάτων στα σύνορα από πλευράς Αξιωματούχων επιβολής του νόμου που εμπλέκονται σε Κοινές Επιχειρήσεις του Frontex, δεδομένου ότι παρέχει τη δυνατότητα σε οιονδήποτε συμμετέχοντα στις επιχειρησιακές δραστηριότητες του Οργανισμού, ο οποίος έχει λόγους να θεωρεί ότι σημειώθηκε παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων στην επιχειρησιακή περιοχή, να υποβάλλει -μέσω καθιερωμένων καναλιών- σχετική αναφορά στον Frontex. Καθίσταται, επίσης, γνωστό ότι, μετά τη λήψη των ως άνω Αναφορών SIRs από το Γραφείο Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Frontex (ως αρμόδια Αρχή του Οργανισμού για τη διαχείρισή τους), οι ελληνικές Αρχές οφείλουν να παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες για τα υπό εξέταση περιστατικά και τις επακόλουθες έρευνες, σε εθνικό επίπεδο.

Κατόπιν των ανωτέρω, γίνεται μνεία ότι, κατά το έτος 2023, στο Σημείο Επαφής του Frontex που λειτουργεί στην Ελληνική Αστυνομία (Διεύθυνση Προστασίας Συνόρων του Αρχηγείου), προωθήθηκαν, σύμφωνα με τα τηρούμενα στην προρρηθείσα Διεύθυνση στοιχεία, -31- Αναφορές SIRs σχετικές με Κοινές Επιχειρήσεις που διεξάγονταν, στην ελληνική επικράτεια, τόσο στα χερσαία όσο και στα θαλάσσια σύνορα.

Ως προς τη μνημονευόμενη στην εν θέματι Ερώτηση Αναφορά SIRs, γνωρίζεται ότι, μετά τη λήψη σχετικού αιτήματος του Οργανισμού από το ως άνω Σημείο Επαφής και κατόπιν αλληλογραφίας με το Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή, από τη Διεύθυνση Προστασίας Συνόρων απεστάλη (την 06-07-2023) στο ανωτέρω Γραφείο Θεμελιωδών Δικαιωμάτων το συγκεντρωθέν πληροφοριακό υλικό αναφορικά με την εν λόγω υπόθεση και τις εν εξελίξει έρευνες τόσο του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής, όσο και της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας. Ακολούθως, το Γραφείο Θεμελιωδών Δικαιωμάτων απέστειλε Τελική Αναφορά (Final SIR Report), την 19-09-2023, για την αξιολόγηση του περιστατικού και την υποβολή συστάσεων προς τις ελληνικές Αρχές και τον Frontex, καθώς και νεότερο (από 20-02-2024) αίτημα επικαιροποίησης της πορείας των ερευνών των εθνικών Αρχών, τα οποία άμεσα προωθήθηκαν, αρμοδίως. Εν συνεχεία, από την προρρηθείσα Διεύθυνση παρασχέθηκε (την 01-05-2024) συνολική απάντηση προς τον Οργανισμό, βάσει της οποίας τόσο ο εσωτερικός πειθαρχικός έλεγχος, όσο και η διερεύνηση της υπόθεσης από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας, βρίσκονταν σε εξέλιξη.

Διευκρινίζεται δε ότι στα μνημονευόμενα στην εν θέματι Ερώτηση περιστατικά πιθανών παραβιάσεων θεμελιωδών δικαιωμάτων από στελέχη επιβολής του νόμου, που φέρεται να έλαβαν χώρα στις νήσους Σάμο (κατά το χρονικό διάστημα από 15-09-2021 έως 17-09-2021) και Λέσβο (τον μήνα Μάιο του έτους 2023), καθώς και στη θαλάσσια περιοχή της Πύλου Μεσσηνίας (την 13-06-2023), δεν επιλήφθηκαν προανακριτικά οι κατά τόπον αστυνομικές Υπηρεσίες.

Πέραν αυτών, αναφέρεται ότι από την Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας του Υπουργείου μας, κατόπιν σχετικής εισαγγελικής παραγγελίας, διενεργήθηκε προκαταρκτική εξέταση για το περιστατικό που έλαβε χώρα στη νήσο Λέσβο (όπως αυτό δημοσιεύτηκε στη «NY times» τον μήνα Μάιο του έτους 2023), η οποία -περαιωθείσα- υποβλήθηκε, αρμοδίως, στην Εισαγγελία Ναυτοδικείου Πειραιά. Ως προς το περιστατικό στην Πύλο Μεσσηνίας, η εν λόγω Υπηρεσία δεν επιλήφθηκε προανακριτικά, ενώ κάθε σχετικό έγγραφο - καταγγελία που περιήλθε σε αυτή υποβλήθηκε στην προαναφερόμενη εισαγγελική Αρχή, για τις δικές της, κατά λόγο αρμοδιότητας, περαιτέρω ενέργειες. Για δε το περιστατικό στη νήσο Σάμο, δεν προκύπτει συναφής υπόθεση από το αρχείο της ανωτέρω Υπηρεσίας.

Τέλος, αξίζει να επισημανθεί ότι πάγια και αδιαπραγμάτευτη θέση του Υπουργείου μας, αναφορικά με τον τρόπο τέλεσης των καθηκόντων του ένστολου προσωπικού, αποτελεί η απόλυτη και απαρέγκλιτη τήρηση της θεμελιώδους αρχής της νομιμότητας, από την οποία και εκπορεύονται οι ενέργειες των κρατικών οργάνων. Τα ζητήματα της προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών και της συμπεριφοράς των αστυνομικών προς τους πολίτες είναι, χωρίς περιθώριο αμφισβήτησης, πρωταρχικής σημασίας για το Υπουργείο και το Αρχηγείο, το οποίο, με σχετικές διαταγές του προς τις περιφερειακές αστυνομικές Υπηρεσίες, έχει αναδείξει, στο ανθρώπινο δυναμικό του, την αναγκαιότητα για τον απόλυτο σεβασμό της

προσωπικότητας των πολιτών, των ατομικών τους ελευθεριών και δικαιωμάτων, αλλά και της ίσης μεταχείρισης, χωρίς φυλετικές, εθνοτικές ή άλλες διακρίσεις, σύμφωνα με το εσωτερικό, ευρωπαϊκό και διεθνές δίκαιο.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ**